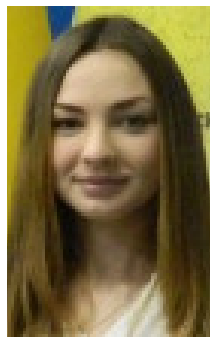

УДК 911.3:379.85

Г.В. Аблова
викладач,
Херсонський
політехнічний коледж
Одеського національного
політехнічного
університету
e-mail: galina-
ablova@mail.ru

Г.В. Стаднік
студентка,
Херсонський
політехнічний
коледж Одеського
національного
політехнічного
університету
e-mail:
annastadnik18@gmail.com

УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ ХЕРСОНСЬКОГО РЕГІОНУ

Г.В. Аблова, Г.В. Стаднік.
Управлінські механізми та інструменти інноваційно-інвестиційного розвитку туристичної галузі Херсонського регіону. У статті досліджені управлінські механізми та інструменти регулювання потенційних можливостей інноваційно-інвестиційного розвитку туристичної галузі регіону, яка може стати однією з основних статей поповнення державного і місцевого бюджетів.

G.V. Ablova, G.V. Stadnik.
Management mechanisms and instruments of innovation and investment development of the tourism industry Kherson region. This article explores the managerial mechanisms and instruments regulating the potential of innovation and investment development of the tourism industry in the region, which can be one of the key pieces to replenish the state and local budgets.

Постановка проблеми. Туристична галузь Херсонської області має об'єктивні передумови для позитивного, динамічного розвитку. Проведені раніше дослідження туристичної діяльності регіону та впровадження їх результатів у практику сприяли певним позитивним змінам:

- удосконалена система управління сферою туризму;
- підвищена ефективність роботи туристичних комплексів;
- визначена роль реклами у діяльності туристичних підприємств;
- інтенсивно розвивається система професійної підготовки фахівців туристичної галузі.

В той же час ринкові ризики, зміни політичної, економічної та соціальної ситуації в регіоні, недосконалість нормативно-законодавчої

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення

бази не сприяють тому, щоб Херсонщина стала туристичним регіоном європейського рівня. У зв'язку з цим існує безліч не розв'язаних проблем, серед яких:

- недостатність статистичної інформації та результатів маркетингових досліджень у сфері туристсько-екскурсійної діяльності, поява яких дасть можливість виявити напрями інноваційного розвитку туризму та пошуку потрібного фінансування (інвестицій);
- низький рівень застосування інформаційних технологій в туризмі;
- потреба у відповідному кваліфікаційному рівні спеціалістів туристичного обслуговування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням управління туристичною сферою з використанням управлінських механізмів та інструментів інноваційно-інвестиційного розвитку присвячено багато публікацій вітчизняних авторів, які розкривають суть встановленої проблеми. Серед них: дослідження Казачковської Г.В. про можливості інноваційного розвитку туризму в Україні; Швачко В.А., Свиридова Н.Д., в працях яких розкриті проблеми застосування комп'ютерних технологій в туризмі; особливості управління розвитком регіонального туризму, сутність та структура організаційно-управлінських механізмів забезпечення розвитку туристичної галузі країни розкриті в статтях Ветрової Н.М., Н.М. Біль.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На Херсонщині туризм має величезні потенційні можливості та значення як для забезпечення прав громадян на відпочинок так і для формування дохідної частини державного і місцевих бюджетів, збільшення зайнятості населення в туристичній галузі. Успішне використання цих можливостей забезпечується ефективним управлінням туристичної діяльності та відповідними механізмами і інструментами інноваційно-інвестиційного розвитку. Тому, на нашу думку, актуальним є визначення нових підходів до моделей розвитку сфери туризму в системі регіонального економічного розвитку, розробка економічної політики різних категорій підприємств туризму, визначення механізмів та інструментів регулювання потенційних можливостей інноваційно-інвестиційного розвитку туристичної галузі регіону.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є вивчення управлінських механізмів та інструментів інноваційно-інвестиційного розвитку туристичної галузі регіону.

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення

Виклад основного матеріалу дослідження. Туризм – складний і цікавий феномен проведення дозвілля та способу заняття вільного часу, він відіграє величезну роль у формуванні комунікативної культури. Туристична галузь є однією з прибуткових галузей економіки. За даними Всесвітньої організації туризму на туризм припадає 10% валового світового продукту, 7%- інвестицій, 5% - усіх податкових надходжень. Туристична діяльність впливає на 40 галузей економіки. В ній зайнято 10-15% працездатного населення .У всіх країнах світу зростає роль туризму в економіці.

Вивчаючи безмежне поле діяльності для розвитку туризму визначено, що Херсонщина має унікальний природний комплекс, один з екологічно чистих регіонів України. Узбережжя двох морів має 800 кілометрів берегової лінії, 200 кілометрів обладнаних пляжів, більш ніж 300 оздоровчих закладів(санаторіїв, пансіонатів, та туристичних баз), 77 сольових і болотистих озер, 79 об'єктів природно – заповідного фонду, 50 баз зеленого туризму, 5 заповідників національного призначення, 2 біосферних заповідника всесвітнього значення, найдовшу пісочну косу в Європі (112км), єдину в Європі пустелю площею 2100 квадратних кілометрів.

З початку курортно-туристичного літнього сезону 2014 року Херсонщину відвідало 180 тис. туристів, відпочиваючих та екскурсантів з різних областей України, ближнього та дальнього зарубіжжя. 57898 дітей забезпечено відпочинком та оздоровленням в дитячих закладах відпочинку, санаторіях, пришкільних таборах. Що стосується закладів відпочинку та оздоровлення, то їх кількість на 25% збільшилась в порівнянні з минулим роком, на 18% збільшилась кількість індивідуальних засобів розміщення в порівнянні з 2013 роком. В поточному році 42102 осіб охоплено послугами проживання та розміщення в закладах відпочинку та оздоровлення. Близько 80 тис. осіб відпочило в індивідуальних засобах розміщення, наметових містечках, садибах сільського зеленого туризму, готелях; відвідали біосферні заповідники та національні природні парки стали учасниками міжнародних, всеукраїнських та регіональних фестивалів, проведених в області.

За даними Головного управління статистики Херсонської області в 2014 році в регіоні налічується 363 колективних засобів розміщення туристів, з них: готелів - 38, які мають 1940 номерів (в тому числі:

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення

однозіркових - 95, двохзіркових - 30, трьохзіркових – 79, чотирьохзіркових - 0, 5-зіркових – Обез категорій -1736), motelів - 3, кемпінгів – 4, гуртожитків для приїжджих – 4; туристичних баз-67, санаторіїв -2, дитячих санаторіїв – 6, пансіонатів – 39. санаторіїв - профілакторії в – 4, будинків відпочинку - 6, баз відпочинку -190, хостелів - 0 [10].

Для вирішення проблем інноваційно-інвестиційного розвитку туристичної галузі Херсонщини розроблені політика і стратегія розвитку туристичної діяльності в Обласній програмі розвитку туризму та курортів на 2011-2015 роки, де визначені найбільш важливі завдання, механізми і інструменти. Основою метою Обласної програми є:

- становлення туризму як провідної галузі економіки області та забезпечення її сталого розвитку;
- створення позитивного іміджу Херсонщини як осередку туризму на загальнодержавному та міжнародному рівнях;
- удосконалення туристичної інфраструктури області;
- створення конкурентоспроможного туристичного продукту на національному та міжнародному ринках, здатного максимально задовольнити туристичні потреби мешканців області та її гостей;
- забезпечення підвищення якості надання туристичних послуг.

Відповідно до встановленої мети заплановані і уже більшістю виконані заходи Обласної програми розвитку туризму та курортів на 2011-2015рр за допомогою інвестування коштів державного бюджету, обласного бюджету, суб'єктів підприємницької діяльності усіх форм власності, коштів іноземних і вітчизняних інвесторів [11].

30 січня 2015 року відбулося чергове розширене засідання обласної робочої групи з підготовки проекту Концепції розвитку туристично-курортної галузі Херсонської області при Департаменті зовнішньоекономічної діяльності, туризму та курортів Херсонської обласної державної адміністрації. Участь в заході взяли члени обласної координаційної ради з питань розвитку рекреаційно-курортного комплексу та туризму, представники громадської організації «Асоціація індустрії гостинності України», НДУ «Український дослідницький інститут підприємництва», компанії «Google Україна», Херсонського обласного благодійного фонду «Об'єднання», туристичного бізнесу, вищих навчальних закладів та наукових установ, рекламно-інформаційних компаній, громадських організацій туристичного спрямування. В ході

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення

засідання учасниками обговорено питання та визначено спільний план дій щодо:

– основних засад співпраці між Департаментом зовнішньоекономічної діяльності, туризму та курортів Херсонської обласної державної адміністрації та ГС «Асоціація індустрії гостинності України» щодо розробки проекту Концепції розвитку туристично-курортної галузі Херсонської області, як складової впровадження інноваційно-інвестиційної моделі розвитку туристичної та курортної сфер причорноморських областей України;

– продовження реалізації на території області спільного проекту з Google Україна «Цифрове перетворення заповідно-туристичних територій Херсонщини» з деталізацією туристичних об'єктів на карті Google Map з доповнення об'єктами інфраструктури вітчизняних інвесторів, позабюджетних фондів, громадських організацій і інших джерел [11].

На наш погляд, для успішного планування заходів проекту Концепції розвитку туристично-курортної галузі Херсонської області на перспективу та їх впровадження важливою умовою є формування дієвих механізмів управління інноваційно-інвестиційного розвитку туристичної галузі регіону, адже саме через їх важелі впливу реалізуються основні управлінські рішення, що визначають рівень розвитку галузі в регіоні. Механізм інноваційно-інвестиційного управління розвитком туризму – це сукупність суб'єктів, елементів, форм, методів, принципів та інструментів управління за допомогою яких досягається економічний розвиток та підвищення конкурентоспроможності. За своєю структурою вищезазначений механізм є складним і багатокомпонентним формуванням (рис. 1); створюється з метою забезпечення ефективного управління процесом туристичної діяльності.

В основу його побудови покладені наступні принципи:

– взаємоузгодженості - координації діяльності інноваційно-інвестиційного процесу;

– адаптивності - здатності миттєво реагувати на зміни в зовнішньому середовищі, враховувати потреби туристів в оновленні туристичних послуг;

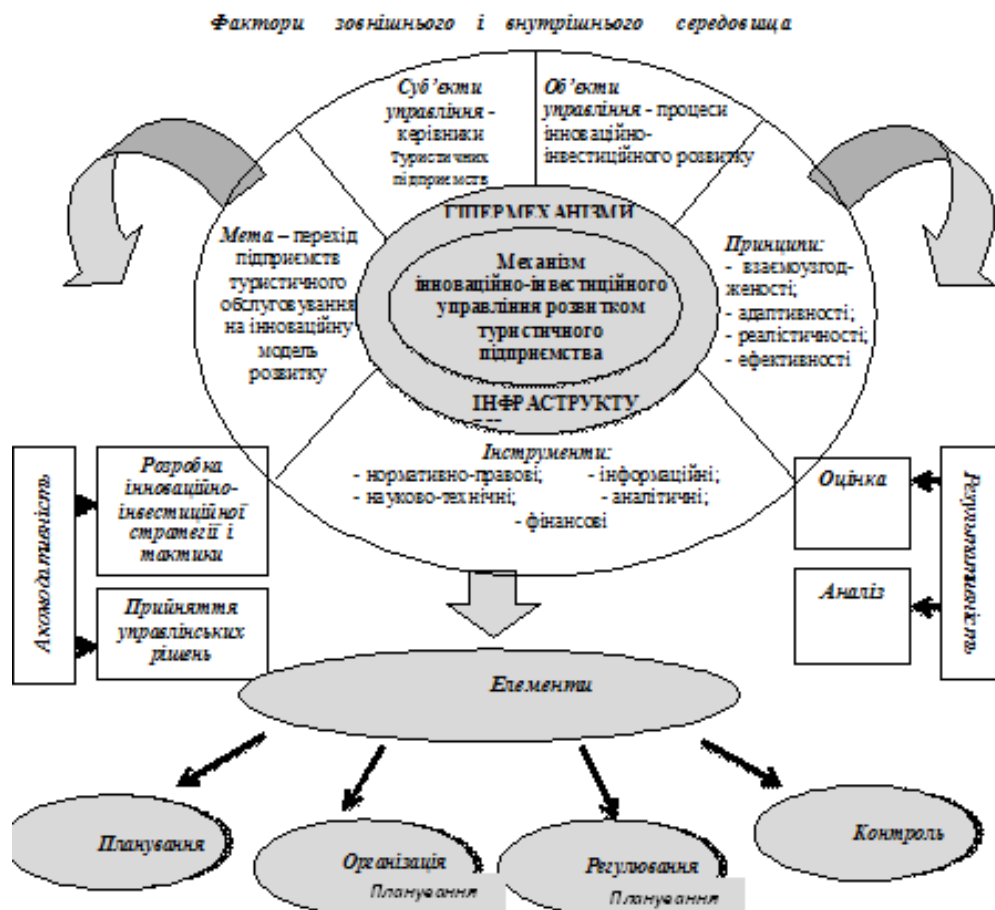

Рис. 1. Управлінські механізми та інструменти інноваційно-інвестиційного розвитку туристичної діяльності

– реалістичності - встановлення відповідності можливостей ресурсного, інвестиційного та фінансового потенціалу розвитку туристичної галузі:

– ефективності - можливості здійснювати туристичні послуги, досягаючи максимальних кінцевих результатів при мінімальних витратах.

Структурними елементами механізму управління інноваційно-інвестиційного розвитку туристичної галузі є планування, організація,

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення

регулювання і контроль. Якісна реалізація вказаних елементів має величезне значення та вплив на результативність розвитку туристичної галузі, використовуючи наступні інструменти: нормативно-правові; інформаційні; науково-технічні; фінансові.

В основу формування даного механізму повинен бути закладений клієнтоорієнтовний підхід, який може пожвавити розвиток туризму в Херсонському регіоні шляхом впровадження наступних інновацій:

1. Продуктових інновацій:

- створення нових туристичних продуктів;
- освоєння нових сегментів туристичного ринку;
- освоєння нових туристичних рекреаційних територій;
- залучення нових видів ресурсів.

2. Управлінських інновацій:

- нових методів реалізації туристичних послуг;
- проведення маркетингових досліджень;
- обґрунтування нових методів і форм управління суб'єктами туристичною діяльністю;
- забезпечення ефективного державного і регіонального управління туристичною індустрією.

3. Сервісних інновацій:

- впровадження передових методів навчання підготовки і перепідготовки кадрів туристичного бізнесу;
- впровадження сучасного високоякісного сервісного обслуговування;
- розробка інноваційних моделей розміщення трудових ресурсів в туристичній галузі

4. Технологічних інновацій:

- інтенсивного розвитку нових інформаційних технологій, електронної торгівлі в сфері туризму;
- бронювання готелів, авіаквитків;
- нововведення в системі транспортного обслуговування.

Висновки. Отже, механізм реалізації інноваційно-інвестиційної політики є складною системою взаємопов'язаних структурних одиниць, що впливають на результативність соціально-економічного розвитку регіону. З метою підвищення інноваційної активності суб'єктів господарювання інноваційно-інвестиційна політика має включати

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення

наступні механізми їх реалізації та організаційно-економічні й організаційно-правові схеми їх поєднання:

– механізм прямих інновацій через розвиток науково-технічного прогресу;

– механізм самоорганізації інноваційної діяльності;

– механізм державного регулювання інноваційної діяльності;

– механізм автономії розвитку територіальних систем.

Розробка та впровадження управлінських механізмів інноваційно-інвестиційної діяльності туристичної галузі дає змогу підвищити її конкурентоспроможність, економічні результати, створити умови для розвитку туризму в регіоні.

Література

1. Закон України «Про туризм».
2. Закон України «Про інноваційну діяльність».
3. Закон України «Про інвестиційну діяльність».
4. Дядечко, Л.П. Економіка туристичного бізнесу [Текст] / Л.П. Дядечко. – К.: «Центр учбової літератури», 2007. – 224 с.
5. Панкова, Є.В. Туристичне краєзнавство [Текст] / Є.В. Панкова. - К.: Альтерпрес, 2003. - 352 с.
6. Новиков, В.С., Інновации в туризме [Текст] / В.С. Новиков. - М: ИЦ «Академия», 2007. - 208 с.
7. Власова, Н.М., Смирнова, В.В., Семененко, Н.Ю. Культура народов Причерноморья, - 2009. - №176. - С.113-114.
8. Гонтаржевська, Л.І. Ринок туристичних послуг в Україні [Текст] / Л.І. Гонтаржевська. - Донецьк: Східний видавничий дім, 2008. - 180 с.
9. Сокол, Т.Г. Організація туристичної діяльності в Україні [Текст] / Т.Г. Сокол. - К.: «Музична Україна», 2002. – 256 с.
10. Статистичний бюлетень. Відпочинок і туризм у Херсонській області [Текст] – Херсон: Держстат України Головне управління статистики у Херсонській області, 2014. – 76 с.
11. Офіційний сайт Управління туризму та курортів Херсонської обласної державної адміністрації: <http://www.visitkherson.gov.ua/>

Надійшла до редакції 24.12.2014

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення